

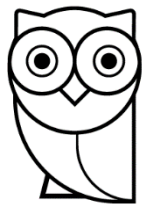
Undervisningsforløb:

Lokalhistoriske kildepakker – Nørrebro og Nordvest (Boligforhold og levevilkår)

Kildemateriale: Erindring nr. 1021 – Svend Barmer (periode 1915-1946), 1995

Uddrag af Svend Barmers pensionisterindring fra 1995. Her fortæller han fortæller om sin barndom som tilflytter til Nørrebro i første halvdel af 1900-tallet.

Find den samlede erindring her: <https://kbharkiv.dk/permalink/post/18-20565>

KØBENHAVNS
STADSARKIV

Den 19 juni 1915 så jeg for første gang dagens lys i Københavns yderkant nemlig i Brønshøj med adresse Frederikssundsvej 145 beliggende mellem Bellahøj og Brønshøj Torv, et kvarter som var fortrinsvis lav bebyggelse med enkelte undtagelser over 2 etager heraf bla.a. mit fødested.

(1)

Fra Brønshøj flyttede vi nu far og mor og tre drenge til Nørrebro nærmere betegnet Nørrebrogade 215 A i passagen som havde 3 opgange nr. 215 A,B og C, en beboelsesejendom i fem etager. Disse barndomsår er vel nok dem der har fæstnet sig mest i min bevidsthed i og med at jeg nu var blevet en større dreng og så den omstændighed at her skete meget mere end i det mere stille Brønshøj, her var med den tættere beboelse mange flere mennesker, mange flere butikker og virk somheder og som sådan var jeg nu kommet til byen med et pulserende liv og fik nu mange legeskammerater som også boede i passagen.

(3)

Hvor passagen sluttede ved ejendommens gavl var der en lille gård som vi kaldte Trekanten og derfra kom vi til ejendommens baggård som altså var køkkensiden med køkkentrapper. Her stod skraldebøtter på rad, der var cykelskure. - Der var vilde katte der hylede om natten og da vi boede i stueetagen vågnede min far nogle gange om natten fordi han hørte rotterne rumstere i og ved de overfyldte skraldebøtter, han blev vred og lukkede et vindu op og prøvede at kyse rotterne væk.

(3)

Der måtte altid spares. Brun sæbe vaskede man tøj med, gjorde rent med og blev også benyttet til hårvask. Strømper blev stoppet, damestrømper masket, ærmer på striktrøjen blev vendt lige inden albuerne ved slid var gået igennem. De fleste drak vand til aftensmadens varme retter og der var dage hvor man sparede på middagsmaden ved at nøjes med at spise en gang rismelsgrød, øllebrød lavet af gammelt tørt rugbrød og billig mad var dengang spegesild og klipfisk og færdig-rørt fars til frikadeller og mange af os købte læder hos læderhandleren så far eller mor kunne forsåle sko.

(4)

I gården kom jævnligt en lirekassemand og spillede og pigerne i ejendommen dansede dertil, kun en enkelt dreng dansede med pigerne han var åbenbart mere frigjort end os andre. Og i vinduerne mod gården stod husmødre og så til, nogle pakkede en lille mønt ind i et stykke papir og smed det ned i gården hvor vi samlede op og gav til spillemanden som medens han drejede lirekassens håndtag med den ene hånd lettede hyppigt på kasketten med den anden hånd. Ligeså ofte som lirekassemanden kom en harmonikaspiller eller gårdsanger og det skete da at de sidstnævnte da måtte fortrække da der jo var optaget og så luskede han videre til en anden gård.

(4)

Skraldebøtternes indhold blev undersøgt af mænd som vi kaldte klunsere som rodede i skraldemøget med en lang jernkrog som blev kaldt et 7-tal fordi den var formet som sådan. Disse klunsere samlede de utroligste ting op af bøtterne, dåser, ting af metal, ja selv knogler fra oksestegen, klude og meget andet, utroligt hvad der kunne samles til forarbejdning og omdannes til et eller andet produkt. - Fra køkkentrapperne blev der jævnligt banket på køkkendørene, det var en mand vi kaldte for Klude-Mads, han kom og forespurgte om man havde klude og flasker eller brugt tøj at sælge, og var der det vejede han det på en tvivlsom håndvægt og så fik husmoderen 18 øre eller 37 øre eller hvad det nu kunne blive til alt efter vægt og art. Det skete da også at der kunne komme en person og banke på døren og bad om et stykke mad. Ja, alt sammen et billede af mange menneskers kamp for tilværelsen.-

(4)

Men livet blev levet og vi børn var faktisk tilfredse som det var og fandt den positive side ved lege og sysler som vi hovedsageligt selv kunne sætte igang. Man legede skjul og røvere og soldater, legede to mand frem for en enke, spillede langbold og rundbold, legede med snurretop og brugte dertil en kæp og en snor og jeg husker at jeg selv, som jeg havde lært det af andre, snittede en snurretop af en garntresse og min mor viklede engang sin sytråd op på et stykke karton for at jeg kunne få garntressen.

(4)

En meget udbredt leg var at spille kugler. Det var små lerkugler og glaskugler som man kunne købe hos isenkræmmeren for små penge,

kuglerne som var med glasur var i alle mulige farver og glaskuglerne havde et helt specielt farvespil. Ligeledes spillede man med janter som var et lille rundt stykke metal og fladt som en mønt, og fra et nærliggende stenhuggeri hentede vi marmorbrudstykker og huggede selv små terninger til et spil hvor hvor vi anvendte 5 terninger, og havde vi ikke fælles leg med pigerne, det var for det meste boldlege, så hinkede og sjippede pigerne.

(4-5)

- Selvfølgelig lavede vi børn tossestreger, men vi var aldrig grove og hensynsløse og vi havde respekt for de voksne. Måske kunne tossestregerne offer mene noget andet når vi udførte et eksempel som her. Boghandleren på hjørnet af passagen smed ofte fint indpakningspapir og fine kulørte bånd fra emballage han havde modtaget med de varer som han havde indkøbt til butikken og her var også kartonæsker m.v. Vi fiskede så disse ting op fra skraldebøtten, gik ud på Nørrebrogade, tog en hestepære, lagde den i en æske, tog et fint rødt, blått eller grønt indpakningspapir, satte et guld-eller sølvbånd om med en sløjfe og lagde det om aftenen ud på fortovet og så stod vi i aftenmørket i passagen godt gemt for at se hvem der var den heldige finder. - Jeg husker bla.a. at der kom i vores øjne, en ældre herre som brat stoppede op, så sig i hast omkring, snuppede den fine pakke og puttede den hastigt indenfor frakken eller i lommen.

(5)

Om aftenen sent så vi hestevogne med nogle mærkelige store bøtter på ladet af vognen, de lignede nærmest mælkejunger og havde en slags top på, og på bukken af vognen sad to grå tavse mænd. Det var natmændene der var på arbejde med at tømme alle latrinerne som det hed, der var jo ikke vor tids træk og slip i mange af de gamle ejendomme, det har været en kold tur om vinteren når man var trængende og mange fandt da også ud af at bruge natpote som man så listede ned ad køkkentrappen og tømte i gårdlokummerne.

(6)